

GENEL BİLGİ

Resmi adı:	Kuveyt
Yönetim Şekli	Anayasal Monarşi
Devlet Başkanı	Şeyh Sabah al-Ahmed al-Jabir al-Sabah
Başbakan	Şeyh Jabir Muhammad al-Hamad al-Sabah
Yüzölçümü	17.820 km ²
Nüfusu	3,8 milyon (2012 tahmini)
Ortalama yaşam süresi	77,2
Okuma yazma oranı	% 83.5
İklim	Çöl iklimi: yazlar çok sıcak, kışlar soğuk ve kısa
Konuşulan Diller	Arapça (resmi) ve İngilizce
Başlıca Şehirler	Kuveyt, Hawallī, Ahmadi, Jahra, Farwaniya, Mubarak al-Kabeer
Para Birimi	Kuveyt dinarı
Zaman Dilimi	GMT+3
Kur:	(1 Kuveyt Dinarı = 0.286 ABD Doları)

Kuveyt nüfusunun % 85'ini (% 70'i Sünni, % 30'u Şii) Müslümanlar, % 15'ini ise Hristiyanlar ile Hindu ve Farsiler oluşturur. Ana dili Arapça olan ülke nüfusunun %26,9'u 0-14 yaş arasında, %70,3'ü 15-64 yaş arasında, %2,8'si ise 65 yaşın üzerindedir. Milli Meclis adıyla anılan Kuveyt Parlamentosunu 50 kişilik seçilmiş parlamenterler heyeti ile atama yoluyla seçilen diğer parlamenterler oluşturmaktadır. Anayasal monarşiyle yönetilen Kuveyt'in Devlet Başkanlığı görevini Ocak 2006'dan itibaren Şeyh Sabah al-Ahmed al-Jabir al-Sabah yürütmektedir. Al-Sabah ailesinin üyeleri Bakanlar Kurulu'nda önemli pozisyonlarda bulunmaktadır. Parlamantonun kısıtlı bir yasama yetkisi bulunmaktadır. Ülkede siyasi parti faaliyetlerine izin verilmemektedir.

Kuveyt'in siyasi gündemine, ekonomik yeniden yapılanma ve bunun refah devleti ve ülke gelir dağılımına yansımaları ile ilgili tartışmalar hakimdir. 1990'ların sonundan itibaren başbakanın ve hükümetin bazı üyelerinin çabaları sonucu uygulamaya konmaya çalışılan reformlar, Milli Meclis'teki muhafazakar milletvekilleri tarafından refah devletinin halka sağladığı imkanları ortadan kaldıracığı endişesiyle engellenmektedir. Yine bir grup milletvekili, yabancıların petrol sektörüne yatırım yapmasını sağlayan Kuveyt Projesi'nin (Project Kuwait) uygulamaya konmasına muhalefet etmektedirler.

Kuveyt, Körfez İşbirliği Konseyi'nin altı üyesinden biridir. ABD Kuveyt'in güvenliğine 1991 yılında imzalanan ve 2001 yılında yenilenen 10 yıllık bir savunma anlaşması ile destek olmaktadır. Ayrıca Kuveyt ile İngiltere, Fransa ve Rusya arasında da savunma anlaşmaları bulunmaktadır.

EKONOMİYE GENEL BAKIŞ

TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

	2009	2010	2011*	2012*	2013*
GSYİH (milyar \$)	105.929	124.310	162.991	179.298	172.4
GSYİH (büyüme, %)	-4.6	3.4	4.2	5.3	3.9
Enflasyon (TÜFE, ort.%)	5.7	3.9	4.8	4.2	3.5
Nüfus (milyon)	3.5	3.5	3.7	3.8	3.8
İhracat (milyar \$)	50.344	69.280	73.629	74.550	
İthalat (milyar \$)	17.081	16.096	18.578	21.074	
Döviz Kuru (ort., KD:\$)	0.287	0.288	0.290	0.291	0.286
Dış Borçlar (milyar \$)	43.1	33.4	32.0	30.3	29.1

Kaynak: Economist Intelligence Unit

(*) EIU tahmini rakamları

2011 yılında Kuveyt'in GSYİH'sı 162.9 milyar dolar iken, bu rakam 2012 yılında %4.2 oranında büyüyerek 179.2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. EIU rakamlarına göre GSYİH'nın 2013 yılında 190,7 milyar dolar olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

2011 yılında enflasyon %3,7'a gerilerken, 2012 yılında tekrar yükselerek %3,8 olmuştur.

Kuveyt ekonomisi diğer Körfez ülkeleri gibi temelde petrol üretimine dayalıdır ve ülkedeki imalat sektörü ve özel girişim zamanla gelişme göstermektedir.. İmalat sanayinin GSYİH'ye katkısı yaklaşık %8 civarındadır. Irak'ın yeniden imarı, özellikle bölgedeki koalisyon ordularına yapılan gıda ve araç-gereç satışları, alınan ihale ve taşeronluk işleri ekonomiyi canlı tutmaktadır.

Hükümetin hedefi, limanların rolünü arttırarak, Kuveyt'i bölgenin ticaret ve finansman merkezi yapmaktır. Yatırımların çoğunun yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Ekonominin çeşitlendirilmesi ve petrole bağlı olmaktan çıkarılması, petrol dışı gelirlerin artırılması, değişken petrol fiyatları nedeniyle ekonominin dalgalanmasının engellenmesi ve daha çok Kuveyt vatandaşlarına iş alanı yaratılması hükümetin üzerinde durduğu konulardır. Fakat reformlar ve liberalleşme çabası, muhafazakar kanadın çoğunluğu elinde bulundurduğu parlamentodan destek alamaması ve petrol fiyatlarının artmasına bağlı olarak yavaş ilerlemektedir. Ekonomide liberalleşmeyi sağlayacak özelleştirme, vergi, rekabet, tüketiciyi koruma, çalışma hayatı ve kamu ihalesi mevzuatı ile ilgili kanun değişiklikleri tamamlanamamıştır. Yabancılara yönelik % 55 vergi oranının % 25'e indirilmesine ilişkin vergi yasası değişiklik tasarısı da gecikmiştir. Bu nedenlerle de ekonomi hala korumacı bir tablo çizmektedir.

Milli Meclis'in özelleştirme konusunda kapsamlı bir kanun değişikliği yapılmasını engellemesi ve kamu hizmeti ve iletişim alanlarında yapılacak özelleştirmelere durum bazında onay verilmesi kararını alması ile birlikte özelleştirmede istenen hıza kavuşulamamıştır. Özelleştirme konusundaki ilk adımlar Qurain Petrol Şirketi'nin özelleştirilmesi ve ilk özel akaryakıt pazarlama şirketinin kurulması olmuştur. Kamuya ait şirketlerin bazılarının hisselerinin bir kısmı Kuveyt Borsasında satışa çıkarılarak özelleştirilmektedir. 2001 yılında Kuveyt hükümeti, Kuveyt Havayollarını, gaz istasyonlarını, posta, telgraf, telekomünikasyon servislerini, limanları ve ulaşım hizmetlerini, elektrik, su ve petrokimya sektörlerini kapsayan bir özelleştirme programı açıklamıştır. Fakat bu programla hedeflenen sonuca şu ana kadar ulaşamamıştır.

Kuveytlilerin ve Kuveytli olmayanların gerek toplam işgücünde gerekse kamu veya özel sektördeki istihdam oranları birbirinden oldukça farklıdır. Ülkedeki toplam işgücünün % 80'i yabancı olup yabancılar daha çok özel sektörde istihdam edilmektedir. Kuveytli işgücünün ise % 86'sı kamu sektöründe çalışmaktadır. Hükümet, Kuveytlileri de özel sektörde çalışmaya yöneltmek için bir plan yürürlüğe koymuştur. Bu plan uyarınca her yıl özel sektörde çalışan yabancı işçilerin %10'unun Kuveytlilerle değiştirilmesi düşünülmektedir. Bunun için de Kuveytli çalıştıran özel sektör kuruluşlarına teşvikler verilmesi ve bazı sektörlerde Kuveytli işçi çalıştırılması için kotalar konması planlanmaktadır.

SEKTÖRLER

Petrol

2012 yılı The World Factbook verilerine göre Kuveyt dünya petrol rezervlerinin yaklaşık %8'ine karşılık gelen 101,5 milyar varil kanıtlanmış petrol rezervine sahiptir. Kuveyt'in petrol rezervlerinin önemli bir bölümü dünyanın ikinci büyük petrol sahası olarak kabul edilen 70 milyar varillik Büyük Burgan bölgesinde yer almakta olup bölgenin günlük petrol üretim kapasitesi ise 1,6 milyon varildir. Raudhatain, Sabriya ve Minagish petrol sahalarında ise 11.5 milyar varillik petrol rezervi bulunmaktadır. 1986 yılında Burgan'ın batısında South Magwa petrol sahası keşfedilmiştir. Bu saha, 25 milyar varil yenilenebilir petrol rezervine sahiptir. Mart 206'da Sabriya ve Umm Niqa bölgelerinde 10-13 milyar varil rezervli petrol sahaları bulunmuştur. Bundan 1 ay sonra ise, Burgan'ın güneydoğusunda Arifjan bölgesinde yeni bir saha keşfedilmiştir. Kuveyt Petrol Bakanı'na göre, bu sahanın rezervi Kuveyt'in toplam petrol rezervlerinin %10'una denk gelmektedir.

Kuveyt'in sahip olduğu rezerv, şu andaki üretim miktarı devam ettiği takdirde 100 yıldan daha fazla bir süre için yeterli olacaktır. Kuveyt, dünya petrol üretiminde 13'üncü, petrol ihracatında 8'inci sıradadır. 2008 yılında Kuveyt'in yükselen petrol fiyatları nedeniyle üretimini artırmasından ötürü net ham petrol ihracat geliri 82.8 milyar dolar, 2009 yılında 45.8 milyar dolar, 2010 yılında ise 58.0 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Business International Monitor rakamlarına göre bu rakamın 2011 yılında 60.6 milyar dolar, 2012 yılında ise 66.3 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olduğu öngörülmektedir.

Kuwait Petroleum Corporation (KPC) devlete bağlı bir şirkettir ve yerel petrol ve doğalgaz üretiminin tamamından sorumludur. Kuveyt'te petrol üretiminin 2010-2020 yılları arasında %38.6 oranında artarak dönem sonunda günlük 3.45 milyon varil olarak gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. Petrol tüketiminin ise aynı dönemde %25.4 oranında artarak 2020 yılında günlük 530.000 varil olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Kuveyt, 2015 yılında petrol tüketiminde Ortadoğu'nun toplam tüketiminin %5.46, üretim için %10.22 olması beklenmektedir.

	2008	2009	2010	2011*	2012*
Kanıtlanmış Petrol Rezervi (milyar bbl)	101.5	101.5	101.0	99.0	99.0
Petrol Üretimi (günlük/milyon varil)	2.78	2.48	2.49	2.50	2.57
Petrol Tüketimi (günlük/varil)	370.000	419.000	423.000	429.000	435.000
Petrol İhracatı (günlük/milyon varil)	2.41	2.06	2.06	2.07	2.14
Petrol İhracatından Sağlanan Gelir (milyon dolar)	82.825	45.818	58.099	60.618	66.394

Kaynak: Business International Monitor (BMI)

(*) BMI tahmini rakamları

Kuveyt'te 3 tane önemli petrol rafinerisi bulunmaktadır. Mina al-Ahmadi petrol rafinerisi günlük 466.000 varil, Mina Abdulla petrol rafinerisi günlük 270.000 varil, Shuaiba petrol rafinerisi ise günlük 200.000 varil kapasiteye sahiptir.

Ülkede 5 temel petrol boruhattı mevcuttur. 2010 yılının Haziran ayında İsviçreli mühendislik şirketi ABB, 155 milyon dolarlık bir anlaşma ile yeni bir boruhattı inşası projesini üstlenmiştir.

Doğal gaz

The World Factbook verilerine göre Kuveyt'in doğalgaz rezervleri 1.798 trilyon m³tür ve dünya doğalgaz rezervinin % 1'ini oluşturmaktadır.

2011 yılında Kuveyt doğalgaz tüketimi 15.2 milyar metreküpken 2012 yılında %5.9 oranında artarak 16.1 milyar metreküp olmuştur. Üretiminde ise 2011 yılında 13.5 milyar metreküpken 2012 yılında %9.6 oranında artarak 14.3 milyar metreküp olmuştur.

Business International Monitor (BMI) tahminlerine göre 2010-2020 yılları arasında Kuveyt'te doğalgaz üretimi %70.6 oranında artarak 20.8 milyar m³ olarak gerçekleşecektir.

	2008	2009	2010	2011*	2012*
Kanıtlanmış Doğalgaz Rezervi (milyar m ³)	1.784	1.784	1.790	1.800	1.800
Doğalgaz Üretimi (milyar m ³)	12.8	12.5	13.2	13.5	14.8
Doğalgaz Tüketimi (milyar m ³)	12.8	13.4	14.1	15.2	16.1
Doğalgaz İthalatı (milyar m ³)	-	0.9	0.9	1.7	1.3
Doğalgaz İthalatının Toplam Değeri (milyon dolar)	-	215	273	544	437

Kaynak: Business International Monitor (BMI)

(*) BMI tahmini rakamları

Nisan 2010'da Kuveyt ve İran hükümetleri arasında İran'dan Kuveyt'e doğalgaz ihracatı için boruhattı yapılması anlaşması imzalanmıştır. 570 km'lik bu hat İran'ın South Pars sahasından Kuveyt'e 3.1 milyar m³ doğalgaz taşıyacaktır.

Elektrik

Elektrik üretiminin %71'i petrole, %29'u ise doğalgaza dayanmaktadır. Kuveyt'in termik enerji üretimi 2010 yılında 53.5 TWh olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam Ortadoğu'nun toplam termik enerji üretiminin %4.70'ine denk gelmektedir. Bu oranın 2014 yılında ise %4.50 olması tahmin edilmektedir.

Kuveyt'in toplamda 5 enerji istasyonu bulunmaktadır. Bunlar; Doha East, Doha West, al-Subiya, Shuaiba South and al-Zour South'tur.

2011 yılı yaz döneminde 2.6 milyar dolarlık Subiya Kompleksi hizmet vermeye başlamıştır. İlk aşamada 1.32 GW kapasiteli olan bu projenin 2012'de kapasitesinin 2 GW'a çıkacağı belirtilmiştir.

İmalat

Ülkenin imalat sanayi içindeki en önemli sektörler, petrole dayalı olan petrokimya ve petrol arıtma sektörleridir. Petrol arıtma sektörü dışındaki üretimin GSYİH'ye katkısı oldukça düşük bir seviyededir. Petrol dışı sanayi gıda işleme ve inşaat malzemeleri gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır. Ayrıca orman ürünleri, mobilya, metal ürünleri ve makinalar önemli ürünlerdir. 1999'dan bu yana kurulan şirketler en fazla temel metaller, ağaç ürünleri, tekstil, hazır giyim ve deri sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

İlk olarak 1960'ların sonlarına doğru kurulan ve pek de verimli olmayan petrokimya sektörünün, 1991 Körfez Savaşından sonra devlet tarafından stratejik sebeplerle geliştirilmesine karar verilmiştir. Ayrıca Kuveyt Petrochemical Industries Co. (Kuveyt Petrokimya Sanayi) yıllık 850 bin ton amonyak ve 792 bin ton üre üretimi gerçekleştirmektedir. PIC ile Union Carbide ortaklığı ile oluşturulan EQUATE firması yıllık 650 bin ton etilen, 350 bin ton etilen glikol ve 450 bin ton polietilen üretmektedir. Üretilen etilen, etilen glikol ve polipropilenin büyük kısmı Avrupa ve Asya'ya ihraç edilmektedir.

Finans

Kuveyt, finans sektöründe bölgesinde öne çıkmaya aday bir ülkedir. Ülkede petrol sektöründen sonra en önemli güç Bankacılık Sektörüdür. Ülkede 6'sı %100 Kuveytlilere ait 8 ticari banka ve sanayi, gayrimenkul, tasarruf ve İslami bankacılık alanlarında hizmet veren 4 banka olmak üzere 12 banka bulunmaktadır. HSBC, PNB Paribas, Abu Dhabi Milli Bankası ve Citibank gibi yabancı bankaların da ülkede faaliyet göstermelerine izin verilmiştir.

Ayrıca, Kuveyt Merkez Bankası'na kayıtlı 57 yatırım şirketi, 92 yatırım fonu ve 53 döviz şirketi hizmet vermektedir. Sigortacılık sektörü 8'i ulusal, 6'sı Arap ve 6'sı yabancı şirket olmak üzere toplam 20 şirketten oluşmaktadır.

Batılı anlamda sigortacılığın İslami kaygılar nedeniyle Körfez ülkelerine oldukça geç girmesine rağmen Kuveyt ilk sigorta şirketini 1960 yılında kurarak bu konuda öncülük yapmıştır. Kuveyt vatandaşları ücretsiz sağlık, sosyal güvenlik ve emeklilik hizmetlerinden yararlanmaktadırlar.

Altyapı

Kuveyt'te hükümetin altyapının geliştirilmesi için 108 milyar dolar ayırması, 2010-2014 yılları arasındaki dönemde altyapı sektörüne daha olumlu bakılmasını sağlamıştır.

Kuveyt'te inşaat sektörü büyük ölçüde kamu ihalelerine bağlı olup 1998 yılında petrol fiyatlarının düşmesiyle birlikte hükümet büyük kamu projelerini

ertelemiş ve yap-işlet-devret modeline yönelmiştir. Yakın zamanda petrol fiyatlarındaki artışla birlikte Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Subiya yarımadasını geliştirmek ve Failaka ve Bubiyan adalarında turizmi canlandırmak üzere iddialı projelere girişmiştir.

Kuveyt, ulaşım projeleri bakımından zayıf kalmıştır. Ülkede toplamda 5749 km karayolu ağı mevcuttur. En büyük karayolu projelerinden biri Subiya Geçidi projesi 2.6 milyar dolar değerindedir. 2010-2020 yılları arasındaki dönemin Körfez Bölgesi'nde demiryolları açısından verimli geçmesi beklenmektedir. Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinin demiryolu projelerinde bu dönem içerisinde 109 milyar dolar harcama yapması öngörülmektedir. 2.117 km uzunluğundaki Bölgesel Demiryolu Yapım Projesi ile, Kuveyt ile KİK ülkelerinin ve KİK ülkeleri ile Irak, Suriye, Ürdün, Türkiye ve İran'ın birbirine bağlanması planlanmaktadır.

Bunların dışında, maliyeti 5 milyar doları bulan 70.000 lojman yapımı, idari binalar, ulusal bir kütüphane (35 milyon dolar) yapımı gündemdedir. 2016 yılına kadar 8 tane devlet hastanesi yapımı (620 milyon dolar) da düşünülmektedir. Ayrıca devam etmekte olan ve planlanan üniversite yapımı projelerinin toplam değeri 5 milyar dolardır. Bunlardan en büyüğü Shdadiyah'taki 3.5 milyar dolar değerindeki Sabah al-Salem Üniversitesidir. Kuveyt olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapmayı hedeflemektedir ve bu çerçevede yeni spor tesislerinin yapımı öngörülmektedir.

Mayıs 2010'da Kuveyt'te özelleştirme ile ilgili yeni bir yasa çıkmıştır. Bu yasaya göre, bundan sonra özel şirketler enerji sektöründe pay alabileceklerdir.

Kuveyt Hükümeti Fransız nükleer firması Areva ile Ocak 2010'da bir anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşma sivil nükleer güç konusunda iki ülke arasında işbirliğini öngörmektedir.

Hükümetin 2011 yılında inşaat alanındaki yatırımının toplam değeri 17.4 milyar dolardır GSYİH'nın içindeki payı %7.4'dür.

Kuveyt'te emlak talebi, ülkedeki ekonomik gelişmelere bağlı olarak oluşan işyeri ve yatırım amaçlı emlak talebi ile yine ekonomideki gelişmelere bağlı olarak ülkeye çalışmak amacıyla gelen yabancılar ve artan nüfus nedeniyle oluşan konut talebi ile yakından ilgilidir. Emlak piyasasını etkileyen diğer unsurlar ise; düşük faiz oranları, daha önce diğer ülkelerde bulunan ve 11 Eylül sonrasında ülkeye dönen yatırımların konut sektörüne yönelmesi, Irak Savaşının sona ermesi ile ülkede artan istikrar, artan petrol fiyatlarına bağlı olarak artan likidite, yabancı sermaye mevzuatının uygulamaya konulması ile ülkede faaliyet gösterecek yabancı firmaların yaratacağı işyeri amaçlı emlak talebinde artış beklentisi ve sanayileşme politikalarıdır. Bunlara bağlı olarak ülkedeki inşaat faaliyetlerinin ve gayrimenkul sektörünün gelişmeye devam etmesi beklenmektedir.

2011 yılında Kuveyt'te başlamış olan çok sayıda proje mevcuttur. Bu projeler, Kuveyt metrosu yapımını (7 milyar dolar), turizmi geliştirmeyi (3 milyar dolar), Kuveyt Havalimanının yenilenmesini ve elektrik santrali yapımı projelerini kapsamaktadır.

Subiyah bölgesinde 25 kilometre karelik bir alanda “Silk City- Madinat Al Hareer” adıyla yerleşim, ekonomi, eğlence, ticaret, eğitim, sağlık ve kültür merkezi olacak çok maksatlı bir şehir kurulmasının planlandığı ifade edilmektedir. Proje kapsamında dünyanın en yüksek kulesi olması planlanan “Mübarek Tower”, yediyüz bin kişilik nüfus için evler, yollar, havaalanları, hastaneler, stadyumlar, okullar ve muhtelif kamu binaları inşa edilmesi planlanmaktadır. Şehrin inşası için 25 yıllık bir süre zarfında 80 milyar dolar harcanacağı tahmin edilmektedir. 700 bin kişinin yaşayacağı şehirde 430 bin kişiye de istihdam imkanı sağlanacaktır.

YATIRIM ORTAMI

Konut, yerleşim sağlık, eğitim, enerji, su ulaşım, çevre alanları ile ülkedeki petrol sektörünün üretim kapasitesinin ve işlenmiş petrol üretiminin arttırılmasına yönelik petrokimya ve rafineri projelerini kapsayan alanlarda yatırımlar öngörülmektedir. 2010-2014 yılları arasındaki 4 yıllık kalkınma planı çerçevesinde toplamda 108 milyar dolar yatırım yapılması öngörülmektedir.

2001 yılında Kuveyt Ulusal Meclisi'nden geçen Doğrudan Yabancı Yatırım Kanunu'na göre yabancı girişimciler birçok sektörde sponsora ihtiyaç duymadan, çoğunluk hisseye, hatta %100 hisseye sahip oldukları şirketler kurabilmektedir. Aynı kanun yabancı yatırımcıya 10 yıla kadar vergi muafiyeti, ülkeye yabancı işçi getirilmesi, işletmenin kurulabilmesi için arazi tahsisi, üretim için gerekli hammadde, ekipman, yarı mamulün gümrüksüz ithalatına izin verilmesi, kamulaştırma riskine karşı güvence verilmesi, yabancı yatırımcının gelecekteki kanun değişikliklerine karşı korunması, sermaye transferine kısıtlama getirilmemesi gibi yatırımcı lehine hükümler içermektedir. Tüm bu avantajların yatırımcı tarafından kullanılabilmesi ise yerel işçi istihdam etme şartına bağlanmıştır. Yabancı yatırımcılar petrokimya alanında ortak yatırım yapabilmektedir. Fakat petrol arama çalışmalarının yabancı şirketler tarafından yapılmasına hala izin verilmemektedir.

Şu anda ülkede faaliyet gösteren tamamı veya bir kısmı yabancı yatırımcıya ait olan tüm firmalar kurumlar vergisine tabidirler. Bu vergi firmanın toplam karının % 25'inden fazla olmamaktadır. Yeni yabancı yatırımcılar yeni Doğrudan Yabancı Yatırım Kanunu uyarınca 10 yıl vergiden muaf olacaklardır. Ülkede son yıllarda hiçbir kamulaştırma vakası görülmediği gibi eğer olursa yabancı yatırımcılar adı geçen kanun uyarınca güvence altındadırlar.

Dünya Bankasının kriterleri ışığında Kuveyt'in yatırım ortamı:

İş kurma prosedüründeki basamak sayısı değerlendirmeye konu olan tüm ülke ve bölgelerden fazla olmasına rağmen, iş kurma sürecinin aldığı vakit (35 gün), maliyet ve iş kurmak için gereken minimum sermaye göz önünde bulundurulduğunda, ülkenin kendi bölgesindeki ülkelere kıyasla çok elverişli bir portre çizdiği ve dünya çapında da OECD yüksek gelir grubu ülkelerine hayli yakın olduğu görülmektedir.

İşe alma ve işten çıkarma işlemleri hem KİK bölgesine hem de diğer bölgelere göre daha kolaydır. İşten çıkarmanın maliyeti oldukça düşük ve OECD yüksek gelir grubu ülkelerinin ortalamasına yakındır. Buna karşın tüm KİK bölgesinde olduğu gibi çalışma saatleri esnek değildir.

Kuveyt'te mülkiyet kaydı ve devri ile ilgili düzenlemelerin hem sayısı hem süresi fazladır. Buna karşın maliyeti son derece düşüktür.

Kredi teminatı maliyeti Kuveyt'te tüm bölge ve ülkelerden daha düşüktür. Krediler konusundaki yasal haklar, OECD yüksek gelir bölgesi hariç, diğer bölgelerden daha fazladır.

Kurumsal yönetim ve bilgilendirme konusunda Kuveyt, tüm KİK bölgesinde olduğu gibi; dünyadaki diğer bölgelere göre çok geridedir.

Anlaşmazlık sırasında sözleşmenin uygulanması amacıyla hukuki sürecin başlatılması için gereken yasal prosedür Kuveyt'te hem kendi bölgesine hem de diğer bölgelere göre daha uzundur. Buna karşın, uyuşmazlıkların çözümlenmesi için gereken zaman ve uyuşmazlıkların çözümlenmesinin maliyeti OECD yüksek gelir grubu ülkeleri hariç diğer bölgelere nazaran daha düşüktür.

İflas durumunda işletmenin kapatılmasının aldığı zaman Kuveyt'te KİK ortalamasından biraz daha kısa, dünya genelinde bakıldığında ise hayli uzundur. Buna karşın, iflas sürecinin maliyeti dünyadaki en düşük seviyededir.

Kuveyt, taşımacılık konusunda önemli avantajlara sahiptir. Biri Shuwaikh diğeri Shuabia'da olmak üzere iki ticari limana sahiptir. Kuveyt'in 6 bin km'ye yakın iyi durumda olan bir karayolu ağı bulunmaktadır. Kuveyt Uluslararası Havaalanının kapasitesi günde 30 yolcu uçağının iniş ve kalkışına izin vermektedir. En geç 2015 tarihinde 3 milyon yolcu kapasiteli ve 700 milyon ile 1 milyar dolar arasında maliyeti olan ikinci bir havaalanı yapma planı bulunmaktadır. Bu planla Kuveyt, Körfez bölgesinde hava taşımacılığında Dubai'ye rakip bir üs olmayı hedeflemektedir. Proje bir otel, park yeri, iniş/kalkış pisti, mevcut pistlerin uzatılması hususlarını da içermektedir.

DIŞ TİCARET

(Bin Dolar)	İhracat	İthalat	Ticaret Hacmi	Ticaret Dengesi
1990	7.042	3.972	11.014	3.070
1995	12.785	7.790	20.575	4.995
2000	19.436	7.157	26.593	12.279
2001	16.203	7.869	24.072	8.334
2002	15.367	8.117	23.484	7.250
2003	21.795	9.880	31.675	11.915
2004	30.089	11.663	41.752	18.426
2005	46.874	15.671	62.545	31.203
2006	56.453	16.240	72.693	40.213
2007	62.526	19.117	81.643	43.409
2008	86.944	22.939	109.883	64.005
2009	50.344	17.081	67.425	33.263
2010	395.051	214.515	609.566	180.536
2011	297.208	270.446	567.654	26.762
2012	290.583	278.464	569.047	12.119
2013	334.975	290.613	625.588	44.362

Kaynak: TÜİK

Türkiye – Kuveyt arasındaki ticaret, Kuveyt'in ithalat hacmi ve iki ülkenin potansiyeli düşünüldüğünde kısıtlı kalmaktadır. Türkiye'nin Kuveyt'e ihracatı 2011 yılında bir önceki yıla göre %24 oranında azalarak 297,2 milyon dolara gerilerken, ithalatımız aynı yılda %26 oranında artarak 270,4 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.2012 yılında ihracatta ise 2011 yılına oranla % 2,3 oranında bir azalma yaşanarak 290,5 milyon dolar olmuştur. İthalat ise 2012 yılında 2011 yılına oranla %2.9 oranında bir artış yaşanarak 278.4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılına geldiğimizdeyse ihracatımızın %15 oranında artarak 334,9 milyon dolara ulaştığını, ithalatımızın ise %4'lük artışla 290 milyon dolara çıktığını görüyoruz.

Kuveyt'in en önemli ihracat ortakları ise Japonya, Güney Kore, ABD, Singapur, Pakistan'dır. Kuveyt'in yerel ekonomisinin petrol ihracatından elde edilen geliri sindirmesi her zaman zor olmuştur. Bu nedenle ticaret her zaman, hatta 1991 Körfez Savaşı sonrasında bile fazla vermiştir. 1992 yılındaki büyük miktarda inşaat malzemesi ithalatından sonra bile oluşan ticaret açığı çok küçük olmuş ve 1994 yılında yeniden ticaret fazlasına dönüşmüştür.

Kuveyt başta otomobil ve aksesuarları olmak üzere gıda ürünleri, kimya ve plastik ürünleri, tekstil, deri, ayakkabı, metaller, makine ve elektrikli aletler gibi her tür tüketim malını ithal etmektedir. En önemli ithalat ortakları ise ABD, Almanya, Japonya, İngiltere, Çin'dir.

Kuveyt'in Körfez bölgesindeki en önemli ticaret ortakları ise Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir.

Ülkede Mayıs 1998'de kurulmuş ve Kasım 1999'da resmen açılmış olan bir adet Serbest Ticaret Bölgesi (Shuwaikh Serbest Ticaret Bölgesi) bulunmaktadır.

Kuveyt Pazarı, satın alım gücü yüksek bir pazardır. Piyasaya girişte var olan kısıtlama ve görünmeyen engeller aşılabılır. Gümrük vergi oranı, Kuveyt Milli Meclisi'nin 2003 yılı Mayıs ayında KİK gümrük birliğine girmeyi onaylamasından bu yana % 5'tir. Fakat, pekçok ürün bu orandan muafır. Kuveyt pazarına giriş ve pazarda tutunmak, fiyat, kalite ve sürekliliğe bağlıdır. Güçlü ülkeler tarafından paylaşılmış, kaliteli ürünlerle dolu, rekabete açık bir piyasa yapısı vardır.

TÜRKİYE - KUVEYT EKONOMİK İLİŞKİLER

YÜRÜRLÜKTEKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

ANLAŞMANIN ADI	İMZA TARİHİ
Ticaret, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması	22.03.1982
Ticaret Anlaşması	03.12.1997
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	27.10.1988 25.04.1992 (RG)
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	07.10.1997 05.08.1999 (RG)
Kültürel İşbirliği Anlaşması	19.07.1975
Eşya ve Yolcuların Transit Nakliyatına ve İki Ülke Arasındaki Nakliyata Mütedair Anlaşma	03.06.1970
Hava Ulaştırması Anlaşması	29.03.1977
VII. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	23.11.2007
İşgücü Değişimi Anlaşması	30.03.2008
Türk-Kuveyt Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Karma Komitesi VIII. Dönem Tutanağı	27.05.2010

İki ülke arasındaki ticareti kolaylaştıracak ve olumlu etkileyecek unsurlardan birisi de Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ülkeleri ile ülkemiz arasında imzalanacak olan Serbest Ticaret Anlaşmasıdır.

Türkiye ile KİK arasında Ekonomik İşbirliği Çerçeve Anlaşması 30 Mayıs 2005'te imzalanmıştır. Türkiye ile KİK arasında bir STA imzalanmasına yönelik dört tur müzakere gerçekleştirilmiştir. İlk tur müzakereler 15 Kasım 2005 tarihinde Riyad'da, ikinci tur görüşmeler 13-14 Nisan 2006 tarihinde Ankara'da, üçüncü tur görüşmeler 26-27 Şubat 2008 tarihinde Doha'da, dördüncü tur 22-24 Nisan 2009 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır. Anılan müzakerelerin beşinci turunun 28-30 Eylül 2009 tarihlerinde Riyad'da yapılması öngörülmüş ancak, toplantı KİK tarafının talebi üzerine iptal edilmiştir. Akabinde söz konusu toplantının 24-26 Ocak 2010 tarihlerinde yapılması hususunda taraflarca mutabık kalınmış, ancak, tekrar KİK tarafının talebi ile bu toplantı da iptal edilmiş bulunmaktadır.

Ürün Adı	2012	2013
Demir ve çelik	59.231	43.272
Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	23.682	23.154
Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, Televizyon görüntü-ses kaydetme- verme cihazları; Aksam-parça-aksesuarı	18.706	23.245
Demir veya çelikten eşya	16.133	19.241
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	17.116	22.741
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer Reaktörler; bunların aksam ve parçaları	17.775	22.099
Süt ürünleri; yumurtalar; tabii bal; diğer yenilebilir Hayvansal menşeli ürünler	12.023	15.276
Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	4.985	4.915
Mobilyalar, yatak takımları; aydınlatma cihazları; reklâm Lambaları, ışıklı tabelalar vb; prefabrik yapılar	11.058	14.521

Kaynak: TÜİK

Ürün Adı	2012	2013
Organik kimyasal ürünler	169.832	200.857
Plastikler ve mamulleri	66.947	82.680
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümenli maddeler; mineral mumlar	38.751	9.418
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	1.722	2.903
Anorganik kimyasallar; kıymetli metal, radyoaktif element	621	705

KARŞILIKLI YATIRIMLAR

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, 2010 yılı itibariyle Türkiye'nin şimdiye kadar Kuveyt'e yapmış olduğu toplam yatırım değeri 2.9 milyon dolardır.

Ülkemiz ile Kuveyt arasındaki Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 27.10.1988 tarihinde imzalanmış olup, anılan anlaşma 25.04.1992 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 16.09.2009 tarihi itibarıyla ülkemizde 63 adet Kuveyt sermayesine sahip firma faaliyet göstermektedir. Bu yatırımlar arasında en önemlileri, **Kuveyt Türk Katılım Bankası, Docar A.Ş, M H Al-Shaya Co., İzocam A.Ş.,TAV** (Kuveytli yatırım şirketi Global Investment House 2006 yılında TAV'ın 75 milyon dolar tutarındaki hissesini satın almıştır.), **Fon Finansal Kiralama, NBK Capital, Cevahir Alışveriş Merkezi, Beitek'tir.**

MÜTEAHHİTLİK İLİŞKİLERİ

Türk müteahhitlerinin 2013 yılı sonu itibariyle, Kuveyt'te üstlendikleri projelerin toplam sayısı 22 ve toplam değeri 1 milyar 245 milyon dolar olmuştur. Diğer Körfez Ülkeleri ile karşılaştırıldığında bu rakamın düşük kaldığı görülmektedir.

Kuveyt resmi makamlarından alınan bilgilere göre, inşaat sektörüne önümüzdeki 5 yıllık dönemde 8 milyar doları özel sektör, 3 milyar doları da kamu olmak üzere toplam 11 milyar dolarlık yatırım yapılacaktır. Bu tutarın yap-işlet-devret projelerinin de hayata geçirilebilmesi durumunda 40 milyar doları bulması beklenmektedir.

Bugüne kadar Türk inşaat firmalarının üstlendikleri projeler arasında; Fahaeel Otoyolu İnşaatı, Acquila Su Rezervuarları, Kuveyt-Irak sınırında 800 km²'lik alanın mayından temizlenmesi, Altamer 4 adet petrol depolama tankı yapımı, 8 adet çelik petrol tankı imalatı, Wafra Mina Sauda 20 petrol boru hattı, okul inşaatları, polis merkezi inşaatı, 500 adet müstakil konut inşaatı, Subiya-Mutla arasında boru hattı ve kablo kanatı inşaatı, kargo apronu beton kaplama ve derzlerin inşaatı, Kuwait Oil Company Petrol ihraç tesisleri kapasite artırımı tesisleri işi ve T.C. Kuveyt Büyükelçiliği inşaatı yer almaktadır. Son olarak, STFA Firması 500 milyon dolar değerinde liman inşası işini üstlenmiştir.

İŞBİRLİĞİ FIRSATLARI

İki ülke arasında öne çıkan işbirliği fırsatları şunlardır:

1. Kuveyt'te enerji, su ve tarım alanlarında taahhüt projeleri
2. Tekstil ve hazır giyim alanında ortaklaşa yatırım imkanları
3. Mühendislik alanında her türlü danışmanlık hizmetleri
4. Gıda, mobilya, klima, buzdolabı, petrol ve petrokimya sektörlerinde işbirliği
5. Kuveyt'te geleneksel Türk mutfağına has restoran zincirleri
6. İnşaat malzemeleri satışı ve taşeronluk hizmetleri
7. Ticaret, sanayi, yatırım, bankacılık, turizm alanlarında faaliyet gösteren Türk firmalarıyla ortaklık
8. Körfez sermayesinin İMKB'de portföy yatırımına yönlendirilmesi
9. Kuveytli firmaların Türkiye'de daha fazla yatırım yapmaları yönünde çalışmalar yapılması

Faydalı Adresler

Kuveyt Enerji Bakanlığı (Petrol): www.moo.gov.kw

Kuveyt Planlama Bakanlığı: www.mop.gov.kw

Kuveyt Dış Ticaret Bakanlığı: www.mofa.gov.kw

Kuveyt Haber Ajansı: www.kuna.net.kw

Kuveyt Maliye Bakanlığı: www.gov.kw

Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı: www.moci.gov.kw

T.C. Kuveyt Büyükelçiliği

Adres : Commercial Area # 9, Al-Shuhadaa St. Kuwait City

Tel : 00 965 253 14 66 - 253 17 85

Faks : 00 965 256 06 53 - 256 04 03

T.C. Kuveyt Ticaret Müşavirliği:

Tel : 00 965 253 14 66 - 253 17 85

Faks : 00 965 256 06 73

E-posta : dtkuv@qualitynet.net